

NOVĂȚEANUL

Publicație lunară independentă

ORAȘUL NOVACI ❖ Anul XII, Numărul 137 ❖ Sâmbătă, 26 Octombrie 2024 ❖ ISSN 2392 – 6961

Vești din Novaci

Martți, 8 octombrie 2024, la Palatul Cotroceni, Președintele României, Klaus Iohannis, a decorat mai multe instituții de învățământ cu ocazia *Zilei Mondiale a Educației*, recunoscând contribuțiile lor remarcabile la dezvoltarea educației românești.

Printre unitățile premiate s-au numărat și două instituții din județul Gorj: Liceul Teoretic Novaci și Școala Gimnazială „Sfântul Nicolae” din Târgu Jiu, decorate cu *Ordinul „Meritul pentru Învățământ” în grad de Cavaler*.

La evenimentul de la Palatul Cotroceni au participat inspectorul școlar general al Inspectoratului Școlar Județean Gorj, prof. dr. Mihai Istrate și directorii celor două unități de învățământ menționate.

Președintele României, Klaus Iohannis, a subliniat importanța colaborării și schimbului de bune practici între școli, evidențind că educația este fundamentul unei societăți puternice și că distincția primită reprezintă o recunoaștere a faptului că munca este răsplătită. Felicitări tuturor celor implicați pentru eforturile neobosite în formarea viitoarelor generații.

Miercuri, 2 octombrie 2024, în ședință de Guvern, Executivul a aprobat un proiect de hotărâre care vizează aprobarea listei terenurilor agricole

situate în extravilan pentru proiectul de importanță națională în domeniul gazelor naturale. Conducța ar urma să traverseze mai multe localități din județele Gorj și Vâlcea.

Conform informațiilor prezentate de Guvernul României, realizarea acestui proiect prevede inclusiv „alimentare cu energie electrică, protecție catolică și fibră optică”.

Titularul proiectului este S.N.T.G.N TRANSGAZ S.A.

Este vorba despre proiectul de investiții „Conducța de transport gaze naturale Tetila-Novaci-Horezu-Râmnicu Vâlcea”.

În Gorj, conducța va trece pe raza localităților: Novaci, Bumbăști-Jiu, Mușetești, Alimpești, Baia de Fier, Bengești-Ciocadia, Crasna și Polovragi.

Într-o știre de ultimă oră, domnul primar, dr. ing. Dumitru Leuștean, ne informează că pe 18 octombrie a.c., s-a emis deja Avizul tehnic de racordare în conducța de transport gaze naturale amintită mai sus, pentru proiectul „Înființare sistem inteligent de distribuție gaze naturale în orașul Novaci și satele aparținătoare: Bercești, Hirișești, Sitești, Pociovaliștea și zona montană Râncă.

Elevii claselor a X-a A, A X-a C și a XI-a A, Liceul Teoretic Novaci, au fost implicați pe parcursul anului școlar 2023-2024 în desfășurarea unor activități la 3 proiecte e *Twinning* privind strategiile europene de educație.

Participarea la aceste proiecte le-a oferit posibilitatea să învețe multe lucruri legate de instrumentele TIC contemporane și să-și îmbunătățească abilitățile lingvistice în limba engleză.

Prin participarea la cele 3 proiecte, Liceul Teoretic Novaci a obținut Certificatul Național de Calitate, precum și Certificatul European de Calitate, pentru proiectul *We are in 'SOS' mode – Let's Save Our Schools*, pentru anul școlar 2023-2024.

Coordonator, prof. Lăzărescu Adriana.

CONSTANTIN DĂRVĂREANU

ORDINUL „MERITUL PENTRU ÎNVĂȚĂMÂNT” ÎN GRAD DE CAVALER – LICEUL TEORETIC NOVACI

În cadrul unei ceremonii organizate la Palatul Cotroceni în data de 08 octombrie a.c., Președintele României, Klaus Iohannis, a conferit Liceului Teoretic Novaci distincția Ordinul „Meritul pentru învățământ” în grad de Cavaler. Evenimentul a fost deosebit de emoționant, prin cadrul de desfășurare, dar și prin diversitatea școlilor premiate, totul având loc într-un cadru festiv și fiind prilejuit cu ocazia sărbătoririi Zilei Mondiale a Educației. S-au recunoscut, în acest fel, contribuțiile mai multor unități de învățământ la dezvoltarea educației românești.

Prin această ceremonie, președintele Klaus Iohannis a dorit să sublinieze faptul că eforturile cadrelor didactice nu rămân în negura uitării. Mai mult, această inițiativă nu doar că recompensează realizările, dar oferă și un semnal puternic că educația rămâne o prioritate națională, de impact major asupra întregii societăți. Șeful statului își dorește ca distincția primită de reprezentanții instituțiilor de învățământ „să reprezinte, în primul rând, o recunoaștere a faptului că munca este răsplătită, că merită, întotdeauna, să alegi calea mai lungă, dar satisfăcătoare a dezvoltării temeinice. [...] Școala este chemată să răspundă unei misiuni complexe, să pregătească elevii nu doar profesional, ci și pentru a deveni cetățeni activi, care au un parcurs de succes pe o piață a muncii extrem de dinamică”.

Faptul că unitatea noastră școlară a

primit acest titlu onorific reprezintă un lucru excepțional pentru comunitatea novăceană, deoarece este o recunoaștere a eforturilor depuse, în vederea asigurării unui act educațional de calitate. Consider că „misiunea” întregului corp profesoral, dar și a personalului didactic și nedidactic de la Liceul Teoretic Novaci, este departe de a se încheia. Cu toții ne vom strădui ca numele unității de învățământ să dăinuie cât mai mult pe buzele a cât mai multor generații, nu doar prin obținerea de rezultate foarte bune la examenele, olimpiadele și concursurile școlare, ci și prin formarea de oameni pregătiți pentru viață, responsabili și capabili să-și atingă potențialul.

Dacă educația, per ansamblu, este „echilibru, performanță, măsură, incluziune și echitate”, conform celor declarate de doamna Ligia Deca, Ministrul Educației, prezentă la ceremonia din data de 8 octombrie a.c., atunci și nivelul calității învățământului liceal novăcean trebuie să se mențină la aceste standarde și în viitor. Astfel, angajamentul fiecăruia dintre noi este că vom purta cu mândrie și responsabilitate acest titlu și ne vom strădui cu toate forțele să credem în valorile care ne definesc și după care ne-am ghidat dintotdeauna: responsabilitate, integritate, respect și performanță.

Prof. ALINA RAMONA ȚICU
DIRECTOARE
LICEUL TEORETIC NOVACI

ESENȚA SUCCESULUI

Câteodată credem că succesul stă în faimă și bogăție. Nu este așa. Succesul stă în mâinile celui care trăiește fericit, celui care a iubit și a râs mult și a reușit să merite respectul celor mari și celor mici.

Persoana care are succes este aceea care mereu i-a respectat pe oameni și natura și a știut să vadă partea bună în tot și în toate.

Să ai succes înseamnă să fii capabil să dai ce e mai bun din tine.

Humberto A. Agudelo C.

Instantaneu de toamnă

Simt jalea frunzelor ce mor
Și plânsul apelor ce-ngheață.
Ele-ngroapă cu păreri de rău
Cărările de curând bătute
De-atâtea turme, mai ales de cerbi și ciute.

Îngheață șipotul sub stâncă
Unde cine știe câte nopți
Nu s-au așteptat atâția tineri
De pe plaiul nostru novăcean
Ca să-și spună-n tihnă: Te iubesc!

Ion Florea

Prof. univ. dr. Nicolae VINȚANU

FESTIVALUL TOCANULUI

Prin satele de munte s-a împământat ca odată cu coborârea oilor din munți, să se organizeze fel de fel de festivaluri. Coborâtul oilor este cea din urmă etapă, ca anotimp, când oamenii își fac socotelile anului. Seceta și-a pus amprenta și la munte, iar ciobanii o duc din greu, ne mai fiind forță de muncă, iar oile din an în an se împuținează.

În Novaci, cam la Vinerea Mare, cum îi spune în calendarul ortodox – Sfintei Parascheva, se organizează Festivalul Tocanului. Este o străveche tradiție ca ciobanii să-și arate munca lor, ce brânzeturi au făcut, ce pastramă și tocan se găsește acum. Față de 40-50 de ani, deși nu era un festival al tocanului, oamenii își aduceau produsele lor în piață, existând pe atunci vreo 35 – 40.000 de oi. Când coborau turmele din munți toamna, stăteau vreo 2 săptămâni aici, ca și primăvara când urcau.

Citiseam în jurnalele vremii că la Novaci se organizează Festivalul Tocanului în zilele de 13 și 14 octombrie. În prima zi nu am participat fiindcă am în lucru o statuie ce reprezintă Omul Cosmic. A doua zi -dimineața-, îmi făcusem planul ca pe la 7,30 să plec de acasă. Dar culmea, văd un om în curte la mine. Mă duc la el și îl întreb: ce cauți aici? Probabil că a fost beat, a rupt gardul de intrare la statui și a intrat în curte. Întrebându-l din nou ce cauți aici, am primit un răspuns pe care nu l-am înțeles. Omul, până la urmă, a dat să plece, așa că am ieșit amândoi pe poartă.

După vreo 20 de minute am ajuns în piața Novaci. Peste tot numai ceauze cu tocan, vreo 15, brânzeturi, urdă, oi la grătare etc. Mai spre apa Gilortului era ridicată o scenă unde urma să evolueze

formații artistice locale, precum și Ansamblul Profesionist „Doina Gorjului” Târgu Jiu.

Am trecut apoi pe la toate tarabele să văd cum merg prețurile. Am constatat că brânza de oaie se vinde cu 50-60 lei/kg, cea de burduf cu 100 lei, urda cam 50 lei, iar untul proaspăt 15 lei/200 gr. La tocan prețul era 35-40 de lei porția, cam 200 gr. Micii nu puteau să lipsească.

Mai încolo am dat peste un curelar care avea căciuli de pe timpuri, chimire, cisme și tot felul de curele. Maestre, i-am spus celui care servea, pot să probez și eu un chimir? Chimirele costau 200 lei.

Am văzut flori cât cuprinde, dar oamenii mai degrabă întrebau, dar nu prea cumpărau nimeni.

Am plecat spre piața cu zarzavaturi și am văzut 2 persoane care cumpărau carne de oaie sau de miel. La zarzavaturi am întâlnit-o pe vânzătoarea de la care cumpăr mereu, care mi-a zis că brânza nu prea merge fără roșii.

Până la urmă mi-am făcut socoteala: am luat 2 porții de tocan, niște gogoși, restul urmând să cumpăr de la magazine pentru casă.

În drum spre casă m-am tot gândit la omul pe care îl găsisem în curte. Era un om pierdut, cam la 55 de ani, care nu avea un loc de muncă. L-am văzut în piață, doar se uita la bunătățile de pe tarabe. Dar nu îndrăzneam să ceară ceva.

Oamenii cu grijile lor, în vreme ce războiul bate la ușă. Pe de altă parte, simt îngrijorările pentru mâine care dau peste cap liniștea zilei. Dar viața merge înainte. Eu nu știu bine, înainte sau înapoi.

SmartLab la Liceul Teoretic Novaci

În această perioadă s-a finalizat implementarea proiectului *Dotarea cu laboratoare inteligente a unităților de învățământ secundar superior, a palatelor și a cluburilor copiilor*, finanțat prin Investiția 9. Asigurarea echipamentelor și a resurselor tehnologice digitale pentru unitățile de învățământ/ Reforma 5. Adoptarea cadrului legislativ pentru digitalizarea educației/ Componenta C15: Educație/ Pilonul VI. Politici pentru noua generație din Planul Național de Redresare și Reziliență (PNRR), la Liceul Teoretic Novaci, fiind semnate și recepțiile. Ca atare, elevii liceului nostru se pot bucura de dotările acestui laborator SmartLab.

Proiectul are ca termen de desfășurare perioada DECEMBRIE 2023 – IANUARIE 2025 și a constat arăt în achiziționarea de echipamente tehnologice (inclusiv mobilier

ergonomic adaptat și integrat specific) pentru dezvoltarea unui laborator inteligent digital, (smartlab) conform OME nr. 3497/2022, cât și în achiziționarea de conținut educațional, care să acopere domenii din programa școlară și de software/licență cu specific educațional și care să asigure distribuția centralizată, în rețeaua locală, a materialelor didactice pe dispozitive.

Proiectul a vizat creșterea accesului la mijloace moderne de învățare pentru elevi și consolidarea competențelor digitale în utilizarea instrumentelor de tip „laborator inteligent” pentru cadrele didactice, dar și creșterea accesului la educație pentru grupurile vulnerabile și combaterea excluziunii sociale, absenteismului și abandonului școlar.

SmartLab este un instrument necesar oricărei școli, indiferent de profil. Echipamentele din laborator și

Câteva însemnări pe marginea FESTIVALULUI TOCANULUI

Din 2018, la Novaci se organizează un nou festival, cel al Tocanului. Este o a doua manifestare de mare amploare care se organizează la noi după „Urcatul oilor la munte”. Ambele sărbători sunt dedicate păstorilor, celor care au ca îndeletnicire creșterea animalelor. În același timp, cele două sărbători s-au transformat în manifestări culturale care atrag întreaga populație a orașului, precum și iubitorii de frumos nu doar din județul Gorj, dar și din alte zone ale țării, în special din Oltenia. Sunt și zilele în care novăcenii împrăștiați prin țară se întorc acasă, chiar dacă pentru puțin timp.

Dacă „Urcatul oilor la munte” a devenit tradiție, festival care își are începuturile prin anul 1968, Festivalul Tocanului este mai nou, din 2018, cu o întrerupere de doi ani din cauza pandemiei de Covid.

Organizarea de festivaluri de mare amploare presupune și niște cheltuieli. Cine câștigă, cine pierde? De regulă, pierd organizatorii și câștigă comercianții. Este bine, este rău? Este bine pentru cei dornici să participe la sărbători în care să găsească de toate: muzică, distracție, bunătăți culinare. Este bine pentru imaginea localității unde se

Lume multă, fapt ce ne arată că Novaciul este căutat, că oamenii sunt dornici de distracție, mai ales acolo unde știu că au ce vedea și ce găsi.

Programe artistice bune la care au fost angrenate mai ales forțele locale și

intelectualitatea orașului, la care adăugăm, bineînțeles, „Doina Gorjului”, cu soliștii și dansatorii și recitalurile interpreților de valoare, Paula Hriscu și Răzvan Năstăsescu.

Nota discordantă, amestecul politicului în desfășurarea manifestării. Ca peste tot și ca la orice sărbătoare a localităților, politicienii se înghesuie, în restul timpului nu-i prea vedem prin localități interesându-se de ceea ce mai este nevoie. Acum este momentul promisiunilor, care se vor repeta peste 4 ani.

Și ar mai fi ceva: unii spuneau că se vorbește cam prea mult, iar scena amplasată în piața Novaci putea fi ridicată și mai repede, pentru a nu fi restricționată circulația dinspre și înspre strada Dumbrava atâta timp. Acțiunea trebuia declanșată mai devreme, forțe erau, dar lipsea organizarea.

Dincolo de toate acestea, repet: a fost o sărbătoare frumoasă, având ca motiv o specialitate culinară – tocanul de oaie –

organizează astfel de manifestări, pentru promovarea turismului local.

Aș putea spune chiar căci Festivalul Tocanului s-a ridicat în acest an peste Urcatul Oilor la munte. A fost o organizare mai bună, o participare mai selectă și mai ales, s-a dat mai mult credit forțelor locale. Novaciul are potențial artistic și este în măsură să susțină o manifestare de mare amploare și fără atâtea „forțe” din afară, unele doar ca să mărească numărul participanților.

softurile aferente pot fi folosite în orice materie, nu sunt destinate exclusiv orelor de informatică sau robotică. Dotat cu mobilier adecvat și aparatură de ultimă generație – între care tablă inteligentă, ochelari VR, laptopuri, imprimantă și creioane 3 D – acest laborator stimulează creativitatea elevului și îl ajută să înțeleagă mult mai bine conceptele predate.

Îi felicit pe această cale pe colegii mei, domnul profesor Maricoiu Cosmin și domnul informatician Șiuu Aron, care s-au ocupat îndeaproape de realizarea acestui laborator digital inteligent. În spatele a tot

specialitate aparținând neamului de păstori români. Fiecare localitate de păstori are o tradiție în prepararea tocanului din carne de oaie, Novaciul fiind recunoscut pentru modul de preparare, prin fierbere în suc propriu – seu -, fără alte adăugiri, ca și majoritatea localităților din Mărginimea Sibiului, unde ne avem și o bună parte dintre noi, novăcenii, originile.

CONSTANTIN DĂRVĂREANU

ceea ce există în prezent a fost o muncă colosală, de la logistică la documente și multe alte activități care au presupus implicare, timp, responsabilitate și, mai ales, dorința de a schimba ceva în demersul educațional al elevilor noștri. Merită toată considerația și respectul meu, deoarece împreună am crezut în necesitatea alinării unității școlare la noile tehnologii moderne pe care le presupune domeniul informatic actual.

Prof. ALINA RAMONA ȚICU
DIRECTOARE
LICEUL TEORETIC NOVACI

TIMPUL NU A STAT PE LOC

Orașul Novaci este una dintre cele mai pitorești localități din această parte de țară, situat la poalele munților Parâng, pe râul Gilort. Prin orașul Novaci trece D.N 67 C, Drumul Regelui sau Transalpina, cea mai înaltă șosea modernizată din România (2.145 m altitudine), care face legătura între Oltenia și Transilvania.

Aici, sub streșina munților Parângului, din vremuri îndepărtate s-a întemeiat o așezare omenească favorizată de natură, munții dându-i un farmec aparte. Tocmai de aceea Novaciul este frumos, fiindcă are munții deasupra lui, dar și pentru că mai ales în ultimii ani a cunoscut o dezvoltare ascendentă, fața orașului schimbându-se aproape complet.

Nu mai este Novaciul din timpul copilăriei și tinereții mele, de dinainte de 1989 și chiar de mai încoace. Timpul nu a stat pe loc. Timpul a trecut. Este vremea să vedem realitatea înconjurătoare și a timpurilor trecute. Au avut loc schimbări mari, a crescut gradul de urbanizare. Au dispărut tot felul de garduri și ziduri de pe strada Parângului, de pe alte străzi din oraș, au fost modernizate drumuri la care altădată nici nu se putea visa. Știu, veți spune că la ora actuală pe unele străzi asfaltul este degradat, dar trebuie să avem în vedere lucrările de canalizare și

noaptea Biserica „Sfântul Ioan Botezătorul” ori Liceul Teoretic Novaci, cum s-a schimbat centrul satului Pociovaliștea. Ca să nu mai vorbim de cum va arăta Piața orașului când va fi gata.

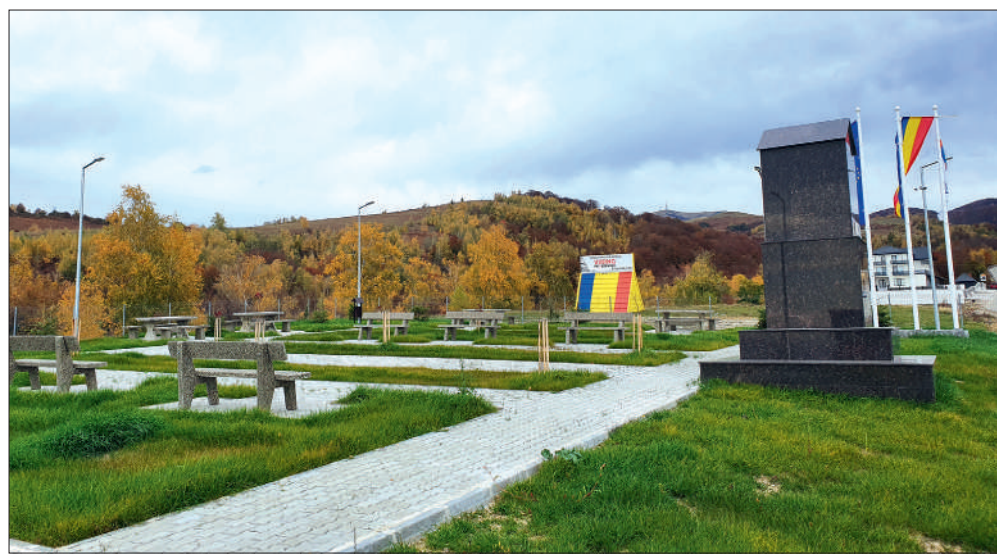
Toate acestea, cât și altele, dacă ar fi să ne gândim la marile magazine care au ajuns în Novaci, Penny, Profi, Diana, la dezvoltarea turismului în Novaci și zonă, au făcut să nu mai fie liniștea de odinioară din Novaci.

Mersul orașului s-a schimbat. Nu mai mergem prin noroi și tot felul de gropi.

Da, Novaciul este frumos. Și este frumos și fiindcă este așezat la poalele munților, pentru că avem Rânca, Perlă a Olteniei. Ieși afară din casă și privești munții: Rădeiu, Setea, Mohorul, Cerbul, Plopul, Rânca, Păpușa, până în vârful Urdelor. Ce poate fi mai frumos decât să te așezi pe scară și să privești munții și să te uiți la cer. Uiți de totul și de toate.

Istoria fiecărei localități este făcută de cei care locuiesc acolo și este presărată de fapte palpabile.

Novaciul s-a schimbat și fiindcă novăcenii sunt cunoscuți ca oameni gospodari și ca oameni care au știut să preia din gândurile și inițiativele înaintașilor care vedeau Novaciul ca o

aducțiune a apei și că peste tot se va reface asfaltul.

Acum, pe orice stradă ai merge noaptea, funcționează iluminatul public. Au fost amenajate trotuare și parcuri, cum sunt Parcul Brezulescu sau Parcul Tătărescu.

Uitați-vă cât de frumos se vede

localitate superioară celor din împrejurimi încă de pe la începutul secolului XX. Și iată că Novaciul nu a stat pe loc, și-a schimbat mereu înfățișarea, îmbrăcând an de an haine noi, curate și frumoase, grație celor care au ales să-și ducă viața pe aceste meleaguri.

CONSTANTIN DĂRVĂREANU

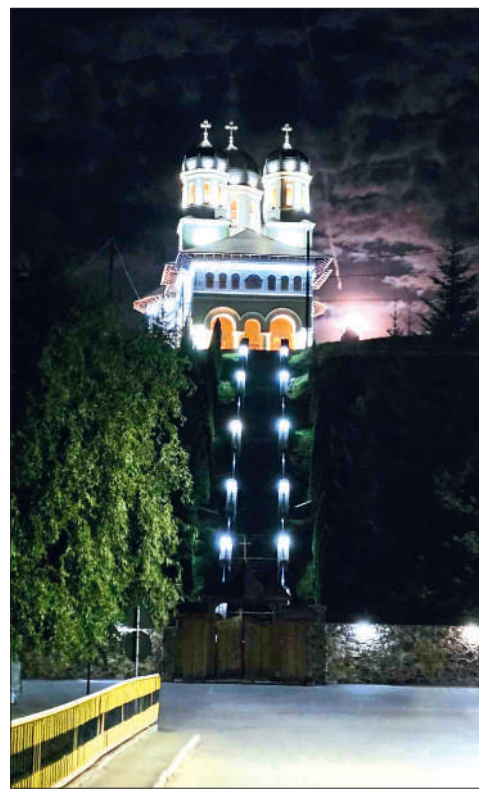
Istoricul Bisericii „Sf. Ioan Botezătorul” Novaci

SINODIC

Prin așezarea ei, prin distinsa linie arhitectonică, domină întregul orașel de munte Novaci, prinzând în perspectiva ei și Gura Văii cu Cheile Gilortului, pe fundalul cărora se profilează o parte din creasta alpină a masivului Parâng, cu piscurile Mohorul și Dengherul, fiecare depășind 2.000 m altitudine.

Situată în stânga râului Gilort, într-o poziție impunătoare, pe un platou ce se ridică abrupt, ca un imens pedestal, la o înălțime de 50 m deasupra apei cristaline, Biserica „Sfântul Ioan Botezătorul” aparține Parohiei Novaci.

Edificiul, zidit din piatră și cărămidă, în formă de cruce înscrisă, posedă trei turlle din care cea mai mare se află deasupra Pantocratorului, iar celelalte două deasupra Pronaosului.

Totul se sprijină pe o masivă temelie de granit roșcat și verziu, lucrat în blocuri legate în ciment și delimitate prin poligoane.

Biserica a fost înălțată pe pristolul bisericuței de lemn, ridicată în 1810 de Ion Drăgan și Ion Ghenescu, clăcași pe moșia Vlădoianu, veniți din Transilvania, refăcută apoi de Maria Palada, fiica lui Vlădoianu cu ajutorul clăcașilor împroprietăriți sub Al. I. Cuza. Beneficiind de prevederile Legii Agrare de la 1864, biserica a fost împroprietărită cu mai multe terenuri.

Ultimul preot care a slujit în această biserică de lemn a fost preotul Filimon Comănescu, decedat în 1920.

Construcția noii biserici a început în 1920, preot paroh fiind Ion Opreșescu, până în 1924, continuând apoi sub preotul paroh Constantin Stângă, susținut printr-o imensă muncă depusă de epitropii Ion Gh. Ciorogaru și Ion D. Giugiulan, învățător, până în 1935 când a fost terminată în întregime.

Ctitoria aparține enoriașilor Parohiei Novaci, aceștia alegând dintre ei un Comitet de construcție care cu sprijinul și contribuția dată pot fi pomeniți drept ctitori de seamă. Un ajutor prețios a fost dat de Banca Populară „Gilortul” din Novaci.

Construcția bisericii a avut ca antreprenor pe Mihalache Munteanu.

Pictura a fost executată de Iosif Keber, în frescă, stil bizantin modern, iar sculptura aparține lui I. Cheleş, fost maestru la Școala de Meserii din Novaci.

Ca inscripții interioare sau exterioare nu posedă decât Pisania, înscrisă ușilor de la intrare cu următorul cuprins: „În numele Tatălui și Fiului și Sf. Duh. Pusu-s-a temelia acestei Sfinte biserici în anul mântuirii 1920, cu hramul Sf. Ioan Botezătorul, în prezența Protopopului D-tru Bardan și s-a terminat în întregime prin osârdia locuitorilor comunei Novaci. Și s-a sfințit în anul 1935, luna noiembrie, ziua 3, de către Prea Sf. Sa Episcopul D. D. Vartolomeu, protoereu fiind Vasile Runcanu”.

Acoperișul bisericii a fost la început de șită, apoi înlocuit cu țiglă în anul 1964, iar la turlle șița a fost înlocuită cu tablă în solzi.

În anul 2001, acoperișul a fost înlocuit în întregime cu tablă în urma unor ample lucrări de renovare efectuate sub directa îndrumare a preotului paroh Coconețu Ion.

Ca lucrări de artă sunt de menționat:

- pictura în ansamblul ei fiind executată de unul dintre cei mai renumiți pictori;
- catapeteasma și stranele arhieresti sculptate în lemn de stejar;
- cele două policandre și sfeșnicele împărătești din alamă.

Ca pictură exterioară, biserica are pe frontonul ei icoana ocrotitorului Sf. Ioan Botezătorul, înconjurată de șase icoane a diferiți sfinți în medalioane dreptunghiulare.

În spatele bisericii, spre Răsărit, se află cimitirul parohial, iar în jurul ei sunt plantați pomi.

Locașul este întreținut și îngrijit de enoriașii Parohiei Novaci.

Tot ca execuție arhitecturală de excepție, pot fi menționate și scările de acces pe platou, realizate din granit cioplit, lucrare executată în anul 2007, unică în țară.

Primul preot care a slujit în această biserică a fost preotul paroh Constantin Stângă, decedat în 1971, după o păstorie de 47 de ani.

A fost urmat de fiul dânsului, Preot Protoiereu Tiberiu Stângă, decedat la 21 decembrie 1998.

Din anul 1999, a fost numit ca preot paroh Coconețu Ion, fiu al acestei parohii. În anul 2002, a fost numit ca preot II, Lăcătușu Valentin.

Prin arhitectura armonioasă, prin plantația de brădet de pe creasta înaltului platou, dintre care țâșnește întregul edificiu, Biserica Parohială Novaci constituie un tablou de neuitat ce rămâne adânc întipărit în memoria oricărui turist.

PAROH,
PREOT COCONEȚU ION

Pensia, armă letală sau politica orbului?

Cu precizarea că nu sunt membru al nici-unui partid politic, că toată viața mea a fost dedicată luptei anticriminală, că am fost și am rămas slujbașul legii, al respectului pentru om și pentru adevăr, nu pot să rămân pasiv la fanfaronada ce se derulează azi asupra pensiilor și mai ales cele militare. Nu trebuie să ai cine știe ce carte să-ți dai seama că, de când cu democrația asta rău înțeleasă, în lupta pentru putere decidenții politici recurg la cele mai mășave metode, inclusiv la violență pentru eliminarea concurenței, vezi clamata democrație americană unde asasinatele la vârf se produc ciclic precum taifunurile de pe coasta vestică.

Nici noi, românii, nu facem excepție. Istoria modernă a României a fost marcată de numeroase asasinat politice planificate pentru îndepărtarea adversarilor politici sau în numele unor ideologii extremiste, dar nu acesta este subiectul asupra căruia doresc să comentez.

De la Iliescu încoace, toți de după el au pus în mișcare o mașinărie care nu ucide cu parul, ucide cu darul! În lupta pentru putere a fost creată o armă la fel de letală, pensia, care, se pare, este deosebit de eficientă în manevrarea electorală a marii mase de pensionari. Când viața ta depinde exclusiv de cuantumul pensiei, niște firimituri adăugate în timpul campaniilor electorale vin ca o dănie cerească și, în corpore, votezi drept recunoștință binefăcătorilor. În toate scrutinele electorale, de peste 30 de ani încoace, ponderea participării au fost pensionarii.

Nu-i rău deloc că iese lumea la vot. Este chiar bine că pensionarii, oameni cu experiența vieții, au ocazia să decidă cine trebuie să se afle la butoanele puterii. Răul este altul.

Să vedem acum de ce „arma pensii” ucide.

Metoda pentru a-i ține în priză pe pensionari constă în răsucirea minții prin modificări de acte normative care de care mai promițătoare, care de care mai ademenitoare, explicații zilnice cu metode de calcul, perioade și neperioade de grupă, o propagandă deșănțată prin media cu prezența a însăși miniștrilor muncii, că nu mai înțelege omul nimic. Ba, s-a ajuns la învrăjbirea pensionarilor, la discrepanțe mari și diferențieri de quantum între pensionarii aflați în aceeași situație juridică, soldate cu traume psihice și suferințe care au provocat neori moartea. Nu mai vorbesc de numărul contestațiilor și proceselor care au înăbușit instanțele judecătorești.

Apropo, a numărât cineva de câte ori ne-a ținut ochii pe televizor în patru ani de zile Olguța Vasilescu să ne explice binefacerile noii legi a pensiilor (legea 127/2019) care avea să fie adoptată pe final de mandat în perspectiva alegerilor ce urmau acum patru ani și care avea să dureze de la culesul porumbului până la tăiatul cocenilor? Sau câte prezențe a avut pe ecran ministrul Budăi succesorul din legislatura prezentă să ne

lămurească de ce trebuie schimbată Legea Olguța? Adoptarea a zeci de legi organice, legi speciale, legi cu dedicație etc., având ca obiect de reglementare pensiile din diverse domenii, de parcă nu toți ne-am numi pensionari, spune totul.

Am învățat multă școală juridică, am studiat teoria dreptului, am umblat cu legea în mână aproape 60 de ani și tot nu pricep de ce trebuie ca în materia pensiilor să dai lege după lege, să dai zeci de legi speciale care diferențiază pensionarii după varii interese. Prezint pe scurt „imensa, mega”, că nu mai găsesc cuvinte, „supranaturală” muncă a celor cu atribuții în legiferarea pensiilor noastre.

În februarie 1990 Ion Iliescu emite Decretul-lege nr. 70/1990 privind modificarea și completarea unor reglementări referitoare la pensii și ocrotiri sociale. Se afla atunci în vigoare Legea nr. 3/1977 privind pensiile de asigurări sociale de stat și asistența socială și, deh, trebuia modificată. Legea era una bună. Excluzând militarii, tuturor pensionarilor li se aplicau aceleași criterii, aceleași norme juridice, așa că, modificată, adaptată noii societăți democratice, a fost menținută în vigoare încă 10 ani până când este adoptată Legea 19/2000 privind sistemul public de pensii și alte drepturi de asigurări sociale. Legea 19/2000 abrogă 28 de acte normative în materie, a se traduce 28 de gloanțe/pomeni electorale trase în mai puțin de 10 ani.

Stabilitate în sistem cu noua lege? Aș! Urmează nu mai puțin de 40 de modificări și adaptări până când, în 2008, textul legii este rescris și intră în vigoare în 2008. Ce sunt aceste 40 de modificări? Mici atenții pentru pensionari, a se citi gloanțe electorale, precum ai da zilnic câte o bomboană la copii ca să fie cuminiți!

După numai doi ani este adoptată Legea 263/2010 care unifică toate pensiile cu speciale cu tot, excepție pensiile speciale ale magistraților. Ca să facă ordine în sistem și această lege abrogă alte 20 de acte normative, adică desființează pomenile anterioare. Cu precedentele 28, iată se adună 48 de pomeni electorale în mai puțin de 20 de ani. Totuși, în opinia mea, legea 263/2010 a fost cea mai bună și cea mai dreaptă lege a pensiilor.

Stabilitate în sistem? Nu! Păi nu s-au năpustit pe lege toți specialiștii, inclusiv militarii, până când unii au reușit să se desprindă din sistemul de reglementare a acesteia.

Dar nici pentru sistemul public legea, deși nemodificată, nu a operat în liniște, pentru că următoarea guvernare a demarat imediat operațiunea pentru adoptarea altei legi, respectiv Legea 127/2019, care, i-auzi ia, „Prezenta lege intră în vigoare la data de 1 septembrie 2021, cu excepția: a) art. 86 alin. (2) lit. a), care intră în vigoare la data de 1 septembrie 2019; b) art. 86 alin. (2) lit. b), care intră în vigoare la data de 1 septembrie 2020; c) art. 139, art. 145, art. 148 alin. (2), art. 157 alin. (2) și (5) și art. 183 alin. (1), care

intră în vigoare la 3 zile de la data publicării prezentei legi în Monitorul Oficial al României. Tot de la intrarea în vigoare a acesteia este abrogată Legea 263/2010, deși multe din prevederile ei rămân aplicabile.

Amețitor! Dacă pot descifra pensionarii ceva, mă las contrazis. Un principiu legislativ obligă la accesibilitate pe înțelesul tuturor, claritate și precizie.

Durata legii 127/2019? Nici-o zi pentru că nu a fost pusă în aplicare, așa că Olguța tată, mai bine mergeai la teatru, că doar teatru jucai în fiecare seară la televizor pe tot parcursul mandatului tău de ministru. Ai pierdut timpul degeaba!

Mi-a trebuit mult să pricep ce vrea succesorul Budăi când vorbea mereu de noua lege a pensiilor. Nu avea curajul să-i critice opera Olguței, dar aducea mereu vorba despre o nouă lege a pensiilor. De fapt și ministrul Budăi a stat pironit pe ecran să ne convingă de binefacerile noii legi a pensiilor, adică alta, că se învechise noua lege 127/2019, până când l-au dat afară. Și uite așa avem de-acum arma electorală cu două țevi, Legea 360/2023 privind sistemul public de pensii, care abrogă, pe cine credeți?, abrogă Legea 263/2010, adică legea înlocuită de legea 127/2019, dar o abrogă și pe aceasta din urmă! Mai înțelege nea Gheorghe dacă poți!

Mult trâmbițata lege care „să facă lumină” în sistemul de pensii publice, vine exact când trebuie, sept 2024, respectiv cu două luni înainte de lupta pentru ciolanul cel mare. Păi să nu uite nenea și tanti că i-am mărit pensia! Ei sunt bătrâni și au memoria mai scurtă. Logic, nu?

Mituirea pensionarilor cu bani publici, asta este definiția acestei legii 360/2023. Săgețile electorale lansate prin această nouă lege au ținut bine la cei care n-au muncit niciodată, au pensie/indemnizație mai mare decât cei care au muncit o viață pe salariul minim!

Potrivit Ministerului Muncii, 3,8 milioane pensii vor crește, în timp ce pentru 719.000 de persoane pensiile vor rămâne la fel pentru că erau mari. Alte cifre: Ministerul Muncii a mai anunțat că mai bine de 84 de mii de seniori vor primi aceeași pensie, iar aproape 720 mii de pensionari au pensiile mai mici după recalculare, dar vor primi la fel ca până acum. Pe care să le luăm de bune? Să luăm cifra cea mai mare, 3,8 milioane de voturi pot conduce la victorie pe cei care au tras cu această armă, dar spuneam că această pușcă electorală are două țevi, cu una împuști, cu cealaltă te împuști. Nu votează doar acei 3,8 milioane. Votează și cei aproape un milion dintre cei năpăstuți, votează și pensionarii militari care sunt ținuți în poziția „culcat” pentru că și așa au pensii mari, cum afirma Ioan Rus, votează și toți cei pensionați în baza altor legi și care n-au fost momiți nici măcar cu câte un covrig, dar în primul

rând votează și cei nepensionari, respectiv cei care muncesc, salariații din toate domeniile.

Bumerang! Păi dacă mărești pensiile la unii da, la alții ba, la ce vrei să te aștepți? Dacă pui masa și la unii umpli blidul, iar pe cei de lângă ei îi lași cu ochii umflați, nu se bat pe sarmale mai rău ca la moaștele Sfintei Paraschiva până răstoarnă cazanul? Minerii, petroliștii, chimiștii și toți care au lucrat în 98 de instituții, fabrici, companii și agenți economici, ce se încadrează în condiții speciale, sunt excluși de la acordarea punctelor de stabilitate, element nou ce se ia în calculul pensiilor, pentru că, pur și simplu, vechimea lor în muncă a fost mai mică. S-au pensionat la 50-55 de ani în baza legii pensiilor aflată în vigoare la data respectivă. Pensiile acestora au scăzut prin recalculare, pentru ei gaura covrigului este de acum mai mică! Clamata vârstă de pensionare la 65 de ani pentru toate categoriile de salariați este o utopie. Câți ani te ține sănătatea să lucrezi în subteran, să lucrezi în mediu toxic ori sub radiații?

Tot astfel, celor cărora, la recalculare, le-a scăzut cuantumul pensiei, eventualele indexări se vor aplica la acest quantum și nu la cel aflat în plată. Discriminare evidentă! Și uite cum pensiile, arma electorală, le-a luat mințile însăși decidenților, nu doar pensionarilor! Bumerang evident! Zilnic proteste în stradă, categorii numeroase defavorizate, decizii greșite, cozi interminabile la casele de pensii etc. S-a văslit orbește, s-a trecut peste militarii, s-a trecut peste profesiile grele minerit, chimie și alte profesii periculoase, iar când ies oamenii în stradă să-și caute dreptatea, sunt făcuți nesimiții.

Acum câteva cuvinte despre pensiile militare. În militarie se spune că nu-i suficient să ai arma-n mână, trebuie să știi să tragi cu arma și, mai ales, să știi când și unde să ochești. Ca să nu se dezmintă, politicienii, indiferent care au fost la putere au folosit din plin și pensiile militare ca armă electorală și au tras mereu în pensionari. Pe scurt, câteva întâmplări adevărate confirmă spusese mele.

Pensiile militare au fost reglementate prin Decretul nr. 214/1977 privind pensiile militare de stat. Acest act normativ s-a menținut în vigoare până când, în anul 2001 a fost adoptată Legea pensiilor militare de stat nr. 164/2001. Credeți că această lege a fost evitată de arsenalul electoral? Nu! Legea a fost pregătită de Convenția Democrată și urma să fie trecută prin parlament în septembrie 1999 înainte de alegerile parlamentare. De ce ei și nu noi?, le-a pus piedică opoziția care avea să câștige alegerile din toamna lui 1999. Și așa, legea este adoptată imediat după alegeri cu intrare în vigoare la 01.04.2001. Mai prevedea legea (art 85) că în 45 de zile instituțiile în materie vor emite norme metodologice de aplicare. Credeți? Se da imediat „Ordonanța Năstase” și recalcularea pensiilor militare este reevalonată în șase tranșe și prelungită în timp pe trei ani, încă să fie finalizată în preajma alegerilor următoare.

General ION STAICU, Doctor în drept
 ...Pag. 7

Prof. univ. dr. NICOLAE VINȚANU

ÎN ORIENTUL APROPIAT, VIAȚA ESTE O LOTERIE

În urmă cu vreun an de zile, Israelul a pornit o operațiune pe scară largă împotriva Hamas-ului. Fusese mai înainte un atac militar al palestinienilor, unde au fost crime, jafuri, luare de ostatici etc. Israelul s-a pregătit pentru aceasta și a pornit atacul general împotriva Palestinei. După lupte grele, a trimis în exil cca. un milion de oameni care nu mai aveau casă. Israelul bombardase orașele palestinienilor, iar oamenii au rămas fără case.

Războiul a continuat și astăzi și încă mult timp va continua. Israelul a ocupat cea mai mare parte a Palestinei și a început războiul cu Libanul. Unii jurnaliști au văzut în aceasta crearea unui „Israel mare”. Între timp, Iranul s-a înarmat până în dinți și a trimis 3-400 de rachete spre Israel. Se tot vorbește că Israelul ar avea bomba atomică. A spus-o și președintele Turciei. Dacă Israelul are armament atomic, trebuie să îl dea departe de țara sa, eventual în Iran sau în altă parte.

Iranul se presupune că are și el armament atomic. Prietenia cu rușii și chinezii ar putea duce la un al Treilea Război Mondial. Cert este că puterea israeliană nu-i prea ascultă pe americani, se întâlnește cu reprezentanții americanilor, dar își continuă înaintarea spre Liban. Din

punct de vedere strategic, Israelul nu prea ascultă pe nimeni, având probabil armament atomic. Înainte de formarea statului, Israel a căutat în Africa o țară unde să își construiască un stat. Până la urmă, așa cum arată Biblia, țara a rămas tot pe unde a fost Israelul. După 1947, Israelul și-a consolidat puterea. Se spune că în SUA există cam 20 de milioane de israelieni. În alte țări din Europa, situația este similară. Așa că politica Israelului are o bază puternică.

Lumea s-a împărțit în două, pe de-o parte americanii cu UE și statele NATO, iar pe de altă parte China, Rusia, Africa de Sud și Brazilia (numite și BRICS). La rândul ei, ONU, care nu mai prea e luat în serios, la recenta sesiune de la New York, a spus că și palestinienii și israelienii au în conștiința lor atentate civile. Cu toate acestea, nici până în prezent nu s-a semnat vreun act de acuzare. Rusia are probleme cu Ucraina, unde cele două armate se confruntă mereu și nu își face prezența în Orientul Mijlociu. După cum scriu ziarele, președintele Putin nici nu vrea să audă de propunerea ucraineană de a ceda o parte din teritoriul său, acesta spunând că va merge până la desființarea Ucrainei.

Între timp, o parte din populația Israelului este împotriva războiului. Actualul guvern al lui Netanyahu, se sprijină pe deputații cei mai duri care vor să facă un „Israel mare”. Din punct de vedere economic, Israelul se confruntă cu primirea munițiilor, ca și în Ucraina. La rândul său, poporul palestinian își dorește să aibă o țară în care să își îngroape morții, să păstreze datinile, religia mahomedană, însă pare că nu mai are un astfel de loc, fiind ocupat de către Israel. Din punct de vedere uman, Biblia spune „trăiește tu și lasă-l și pe altul să trăiască”. Fiecare își arogă dreptul de a-și apăra propriul popor. Și totuși, oamenii pot trăi împreună.

Marile Puteri nu mai au puterea să impună țărilor mai mici un fel de dictat al lor. Cele trei puteri, SUA, Rusia și China, ar putea isca un conflict catastrofal. UE nu se prea bagă în Orientul Mijlociu. Președintele Franței a spus că dacă nu se vor înțelege, își ia fiecare lucrurile și se întorc acasă. Păi care casă? Ai noștri au vândut la fier vechi milioane de tone ale industriei românești, au vândut jumătate din teritoriul țării... Dacă se va întoarce roata și va veni peste noi o altă industrializare, aceasta se va face cu metode moderne.

Prof. univ. dr. NICOLAE VINȚANU

LUMEA DE MÂINE

Confruntările, amenințările din lumea de azi te împiedică să vezi clar câte ceva despre lumea de mâine. De aceea este o imensă aventură să încerci să îți reprezinti cum va arăta lumea, țara noastră sau noi și ai noștri peste 20-30 de ani. Aceasta deoarece sunt multiple nebuloase în a ști bine ce a fost cu noi în ultimele decenii, ce este și cum este acum, darămite să mai știm cum va arăta lumea de mâine.

Un adevăr cert este că ceea ce va fi mâine își are rădăcinile în ceea ce a fost și în ceea ce este azi. Desigur, un răspuns greu de dat este dacă omenirea va mai exista peste 10-20 de ani, ținând seama de amenințările catastrofale care o pândesc. Avem în vedere pregătirile imense pentru o posibilă confruntare militară dintre americani-ruși-chinezi, mutarea zonelor de înarmare în Cosmos, crearea de noi arme de distrugere la nivel planetar etc. Se pare că se continuă doctrina militară din cel de-al Doilea Război Mondial – cel ce stăpânește văzduhul, stăpânește lumea. Introducerea unor noi tipuri de arme, din ce în ce mai sofisticate și mai ucigătoare, bazate pe noile descoperiri din fizică, chimie, biologie (laser, unde hipersonice, drone, roboți, produse chimice neuroleptice etc.), creează scene de coșmar pentru combatanții din toate taberele și pentru întreaga omenire. Se spune că s-ar putea confirma ceea ce se scrie în Apocalipsă în cazul unui astfel de conflict – că cei vii ar cere morților să iasă din mormânt pentru a intra acolo ei.

În fața unor astfel de provocări pentru specia umană și celelalte viețuitoare și a altora la fel de periculoase, cum sunt poluarea, catastrofele meteorologice, activitatea unor mari vulcani aflați în faza de trezire etc., gândirea nu prea știe ce soluții să aducă. Cert pare a fi că lumea a intrat într-o fază de dezvoltare irațională, când forțele distrugătoare sunt mult mai puternice decât cele care pot contribui la dezvoltarea omenirii pe mai departe. După cum se știe, după un război nuclear, și este cert că orice conflict major între marile puteri va degenera într-unul nuclear, se apreciază că s-ar putea să mai supraviețuiască în jur de 400-500.000 de oameni în locuri izolate din emisfera sudică a Pământului.

Se mai vorbește despre amenințarea care ar veni din Cosmos peste 20-30 de ani, ca urmare a ciocnirii Pământului cu un fel de „bolovan” de câțiva km lungime, cam tot atâta lățime și o greutate considerabilă. Aceasta ar duce la distrugerea majorității viețuitoarelor, așa cum s-a întâmplat acum 65.000.000 de ani când au dispărut dinozaurii. Azi se fac proiecte pentru preîntâmpinarea unei astfel de catastrofe, dar nu prea sunt nici fonduri și nici oameni dispuși să lucreze la ceva din care nu ies câștiguri imediate și nu sunt nici cât de cât de reușită.

Pericolul cel mai mare pentru lumea de mâine este epuizarea resurselor de energie. Aici avem în vedere petrolul, încetinirea și chiar interzicerea producției de energie nucleară. Este clar că omenirea nu are niște resurse energetice inepuizabile, că producția de petrol este cam pe drojdie. De aici și acutizarea conflictelor militare în Orientul Mijlociu (Irak, Iran, Afganistan), în Africa (Libia, Tunisia, Sudan, Nigeria etc.) și deschiderea de noi conflicte în America de Sud (Venezuela). Adică acolo unde mai mării lumii au mirosit că există serioase rezerve de petrol, au produs războaie civile, au răsturnat guverne pentru a pune mâna pe astfel de resurse strategice de prim rang. În acest joc murdar s-au produs distrugerii uriașe ale economiilor acestor țări, au murit milioane de oameni și s-a creat cel mai mare exod de populație în Europa cunoscut în ultimii 1000 de ani.

Poate una din cauzele degenerării civilizației umane de mâine, va fi lupta tot mai acerbă dintre doctrina liberalismului

occidental (toată economia să fie particulară și statul doar un fel de arbitru între „jucătorii” economici) și ceea ce se cheamă doctrina economiei mixte răsăritene, respectiv cea din Rusia, China, India și alte țări din lume. Fiecare dintre cele două orientări politice și economice au în jurul lor un grup de țări satelit și confruntarea ia forma smulgerii unei țări sau alteleia din sfera de dominație a celor două doctrine. Cazurile Ucrainei, Republicii Moldova, Georgiei, Venezuelei, Siriei, Egiptului etc. sunt doar simple exemplificări. Foarte periculos este faptul că în orice moment pot izbucni războaie locale la periferia celor două sisteme economice și transformarea acestora într-un conflict mondial, situație care este oricând posibilă.

Între factorii care vor modela lumea de mâine se află și comportamentul uman încurajat mai mult sau mai puțin oficial de artificializarea agriculturii, a modului nostru de hrănire, a habitatului obișnuit. Chimizarea excesivă în cultura plantelor și în creșterea animalelor a distrus un număr imens de specii. De pildă la noi aproape au dispărut ciocârliile, greierii, rândunelele, cucul, pupăza și zeci de alte specii care dădeau farmecul vieții la țară sau la munte în România. Biologii mai spun că fiecare specie are un rol bine determinat într-un sistem biocenotic. Orice eliminare a unei specii duce la grave perturbații ale sistemului. Se cunoaște de mult cazul unui fermier american care a împușcat toți ulii de pe moșie și s-a trezit cu reducerea la jumătate a producției de fructe și cereale pentru că s-au înmulțit excesiv anumite specii de păsări, acestea distrugând găzele care asigurau polenizarea sau aduceau alte foloase culturilor.

Cele de mai sus pot fi un bun preambul pentru pericolele de mâine ce pândesc omenirea privind dispariția treptată a apei bune de băut și a hranei naturale necesare omului. Apa de pe întreaga planetă a fost grav infestată cu substanțe chimice periculoase (nitrați, nitriți, clorați rezultați din chimizarea agriculturii, din deversările industriale) și poluarea cu metale grele (plumb, mercur, cesiu) a acesteia. Astfel, o serie întreagă de pești mari din mări și oceane (ton, peștele sabie, rechin etc.) care până mai ieri erau foarte căutați pentru hrana omului, azi se constată că aceștia au acumulat în corp cantități mari de metale grele și consumarea lor pune în pericol viața omului. Toate acestea arată că apa și hrana atât de necesare omului sunt din ce în ce mai puțin bune, dacă nu chiar periculoase pentru întreținerea vieții. Unii savanți spun că din cauza faptului că respirăm un aer din ce în ce mai poluat, că bem apă care conține multe substanțe chimice periculoase și consumăm o hrană tot mai plină de fel de fel de substanțe toxice, s-a ajuns la scăderea drastică a capacității de apărare a organismului în fața agresiunii uriașe a unor virusuri sau bacterii care până mai ieri puteau fi ținute în frâu de sistemul nostru imunitar.

Enumerările privind pericolele pentru om în lumea de mâine ar putea continua. Cele de mai sus ne oferă însă destule argumente pentru a sublinia că ne îndreptăm spre o lume din ce în ce mai haotică, mai agresivă, mai nesigură și mai lipsită de speranțe. Recunoașterea fiecărui om sau popor ca valoare universală nu s-a produs și nu se va produce într-un viitor previzibil, deși aceasta se cere imperativ de mințile cele mai luminate ale omenirii de vreo 500 de ani. Va continua în schimb transferul muncii celor mulți în beneficiul așa-ziselor elite, se va accentua discrepanța dintre o masă tot mai mare de săraci și un număr tot mai mic de bogați. Dar, cine știe, pot interveni evenimente care să schimbe în orice moment cursul lumii așa cum se prefigurează el în prezent.

TRADIȚIE ȘI ARTIZANAT

Iată două noțiuni care par apropiate, dar, de fapt, între ele există mari deosebiri. Potrivit DEX. RO, TRADIȚIE, înseamnă ansamblu de concepții, de obiceiuri, de datini și de credințe care se statornicesc istoricește în cadrul unor grupuri sociale sau na-

ționale și care se transmit (prin viu grai) din generație în generație constituind pentru fiecare grup social trăsătura lui specifică. Obicei, uzanță, datină.

ARTIZANAT= Ansamblu de activități meșteșugărești prin care se făuresc obiecte de uz casnic-gospodăresc. Produse lucrate artistic de către meșteșugari.

Portul popular românesc este, incontestabil, unul dintre cele mai importante elemente culturale și istorice pe care le poate avea un popor. Este o dovadă a identității naționale. Meșteșugul costumului popular nu se învață din manuale, ci se transmite din generație în generație, de la mamă la fiică.

Cămășile, femeiești și bărbătești, săcăteiele, desații, brăcirile, macatele, țolurile, ne dezvoltă talentul și inepuizabila fantazie a femeilor. Țesute ori cusute, cu motive și tehnici extrem de migăloase, privind-le, descoperi povestea comunității din care fac parte.

Costumul popular autentic reprezintă o marcă a identității etnice, cu valoare istorică și artistică, cu piese de vestimentație care și-au păstrat structura și croiala până în zilele noastre. Asemenea costume se constituie în adevărate documente etnografice. Să ne oprim puțin la unele tablouri de referință ale marilor noștri pictori, Theodor Aman, Nicolae Grigorescu, Gheorghe Tattarescu, care au pictat omul din popor în strălucitul costum popular. Regina Maria a României, oferă un exemplu de admirație față de costumul popular românesc, îmbrăcându-l, ca ținută oficială la toate marile evenimente naționale și internaționale.

În dreapta sus, pe perete, covor din colecția personală, cu Tricolorul pe margini, cu o vechime de peste 100 de ani.

Venind spre noi, amintesc doar pe învățătorii Ion D. Giugiulan, Dumitru și Aneta Comănescu sau pe Angela, fiica lui Ion Răduțescu, despre care s-a scris în numărul trecut al publicației noastre, care îmbrăcau frumoasele noastre costume populare destul de des.

Astăzi, frumoasa artă tradițională o găsim încă în casele multor novăceni trecuți

de o anumită vârstă, în unele colecții muzeale. Și tot astăzi, constatăm că nu mai sunt femeile talentate și iscusite în arta cusutului de altădată ori în confecționarea unor obiecte de port popular: Ghițu Raveca, Oprițescu Maria, Pătruțoiu Raveca (cusături cămăși), Popa Dochia, Giugiulan Elisabeta (confeccioneri pieptare), Codreanu Dumitru, Bucur Miluța, Mătcă Gheorghe, Ciortea Gheorghe, Șandru Maria-soția lui Serghe Pilete (confeccioneri cojocele și cojoace), Munteanu Damian, Mătcă Gheorghe (confeccioneri căciuli). Aproape că nu era casă în care să nu se practice țesutul covoarelor care împodobeau pereții caselor, a țolurilor, a săcăteielor și desaților, a tot felul de cuverturi din lână care se așterneau pe paturi.

Prin dispariția lor a dispărut și autenticul, apărând artizanatul, fiindcă obiectele de artizanat sunt mai ușor de lucrat, folosindu-se anumite tehnici noi. Ori se știe că frumosul iese la iveală prin lucrarea mâinilor, respectarea autenticului, a trecutului, trecut care poate fi descoperit chiar și prin imaginile stocate în fotografiile de epocă.

Meșterele și iscusitele femei novăcene, talentate în arta cusutului, țesutului, lucrării cămăși ori alte obiecte tradiționale ale gospodăriei țărănești pentru familiile lor,

Fotografie - Colecția Ilinca Frecus

Învățătoarea Eufimia Lianu cu elevii la dansuri naționale 1935

pentru a-i învăța meșteșugul pe copii, pentru păstrarea tradiției strămoșești.

Astăzi au apărut meșteșuguri care realizează costume populare în scop artizanal, comercial. Se urmărește câștigul banilor pe seama unor obiecte care sunt oarecum asemănătoare cu cele autentice, realizate „pe bandă”, ca într-o fabrică, dar departe de cele autentice, specifice portului tradițional strămoșesc. La o cercetare atentă, se observă că diferențele sunt mari. Din păcate, acest tip de costum artizanal este promovat de multe formații artistice.

Multe dintre obiectele artizanale produse astăzi, care încearcă să imite autenticul sunt născociri moderne. Obiectele moderne se deosebesc de cele tradiționale prin materialul folosit, prin aspect și modul de realizare. Astăzi, culorile vegetale sunt înlocuite prin culori sintetice, impregnate strident, iar lucrul manual a fost înlocuit cu lucrări mecanizate și automatizate. Asta înseamnă dispariția tehnicilor vechi, a materialelor tradiționale, ruperea legăturii dintre generații, meșteșugurile și artele tradiționale pierzându-se treptat. Ca și multe dintre obiceiurile de altădată. Astăzi sunt inventate tot felul de obiceiuri, de sărbători care nu au avut loc niciodată în viața comunităților.

În urmă cu 40-50 de ani, se mai păstra încă obiceiul ca fetele de păstori novăceni care se măritau să ofere ginerelui și soacrei cămășile de nuntă cusute cu mâna lor. Sunt convins că generația de azi, cu excepția oamenilor mai în vârstă, nu au auzit de așa ceva.

În schimb, târgurile organizate cu prilejul unor sărbători ale localităților sunt pline de kitsch-uri, ceea ce ne arată că arta tradițională românească se află în dificultate și nu într-o relație directă cu istoria și modul de viață al poporului.

CONSTANTIN DĂRVĂREANU

CRISTIAN GRECOIU

NOVACIUL în paginile ziarului „Gorjanul”

Rând pe rând....:

„Ca păsări călătoare de frica gerului iernii; ca frunze ofilite de bruma toamnei; ca raze de lumină întoarse în soarele de unde au purces; ca flori primăvăratice sub coasa morții, - așa trec anii, rând pe rând, ducând cu ei suflutele iubite ale acestei lumi, în făgașul cel afund. Nu știm ora nici a venirii, nici a ieșirii din lume, zilele fiindu-ne numărate și ascunse de mister de Cel ce știe anii și vremurile. Moartea ne pândește la cotitura oricărei clipe, spre a ne uni cu desăvârșirea vecinicii, din care suntem făuriți; căci „de n-am avea ceva din soare, n-am putea privi la el. Și de n-ar fi ceva în noi din puterea divină, cum ne-ar putea încânta dumnezeirea?” (Goethe). Lumea veșniciei e lumea celor scumpei și dragi ai nădejdiilor noastre. De aceea, un „ce” tainic, rând pe rând, ne duce drept spre ușa mormântului. Supuși implacabilei legi a Necunoscutului, privim cu înfrigurare din valea de aici, după suflutele ce bat intrare în cămărilor împărăției cei de sus. Acum un an - 8 iunie 1938 - s-a liberat din carcera trupului, spre a se uni cu triumfătorii acestei lumi, sufletul a celui ce fu Gheorghe D. Comănescu din Novaci. După 46 de ani de petrecere printre noi, după o viață familială zbuciumată, după plinirea datoriei muncii pe târâmurile umane: cultural (membru în comitet școlar), bisericesc (epitrop parohial), social (primar), financiar (director de bancă), sătesc (președinte de obștii de cumpărare și vânzare și membru în comitetul de ridicarea Monumentului Eroilor Novăceni) - pleacă încărcat de onorurile și respectul nostru, spre a-și revedea prima soție, Ninica, după 14 ani de despărțenie și să-și primească plata muncii sale de la Nemitarnicul Judecător. Prin umorul și finețea sa artistică, prin intelectul său ascuțit, el stăruie ca o icoană vie în casa sufletului cunoșcutilor, admiratorilor și prietenilor săi sinceri. Trece prin cheia morții, transformatoarea trupului nostru, ca bobul de grâu din putrezire în nesticăciune: din trupesc în duhovnicesc. Pleacă din noi în marea zi de 8 iunie, anul trecut, pentru ca în Sâmbăta Moșilor, a Rusaliilor, să ia parte la liturgia cerească a nesfârșiților mucenici, lăsând mamă, soră și trei fii îndoliați, iar pe soția sa cernită, în bocet prelung încălzindu-i recele mormânt cu lacrima iubirii conjugale. „Suntem fărâma de pământ și cer, de aceea, sufletul neodihnit până când nu se odihnește în Dumnezeu” (Fericitul Augustin). Cine stă în străinătate - zice Sf. Ciprian - și nu se gândește să se reîntoarcă în patria sa? Acolo e tresvia somnului morții acestei vieți! Paradisul ne e patria, sfinții

- părinții și pentru aceasta el s-a grăbit a o vedea. Nu l-am văzut când și-a luat rămas bun de la ai săi și nici așezat în carul triumfal al raclei coșciugului, suind piscul cimitirului, de aceea nu-mi vine a crede că el nu e printre noi, deși lumea, în pelerinaj, îi sărută crucea și mormântul la împlinirea unui an de la pristăvirea trupului său. Sufletul lui mare îmi iese în cale din opera sa. ... Rând pe rând trec anii, țesem chilim de mătase de mușchiu pe crucea strajă mormântului său; vremea vecuește peste bradul de la căpătâi, cădelnițat în seară și dimineață de adierile zefirului, iar în suflute mai vie îi e pomenirea, din jarul amintirilor sfinte. Nu ne întristăm, căci moartea nu-i somn etern, ori amurg al ființării, ci zbor spre o ființare mai înaltă. Acolo, el se roagă pentru toți. Să merităm acestei rugi! ... Și acum, cu pietate și fapte de credință să ne aducem de el aminte, ca țărâna să-i fie mai ușoară și somnul mai dulce... Fii în pace!

Preot V.I. Tomescu
Novaci
(„Gorjanul”, anul XVI, nr. 21-22
din 8-15 iunie 1939, pag. 2)

„Moartea lui Gh. D. Comănescu din Novaci.

După cum am scris într-o scurtă informație din numărul trecut, în seara zilei de 8 c. s-a stins din viață fruntașul novăcean Gh. D. Comănescu, fost vreme îndelungată primar al acestei comune și un activ ostentor în câmpul cooperăției gorjene. În mormântarea s-a făcut în cimitirul satului Novaci în ziua de 11 iunie, în prezența unui mare număr de săteni de aci și din satele vecine. De asemenea au participat reprezentanții autorităților locale și numeroși prieteni și rude de la Târgu-Jiu, din Vâlcea și de peste munți. În fața casei defunctului, după terminarea primei părți a serviciului religios, a vorbit mulțimii îndurerate dl. Ion Giugiulan, subvizor școlar și președinte al Băncii Populare „Gilortul”. Domnia sa a arătat golul pe care îl lasă în mijlocul novăcenilor pierderea - atât de timpurie - a lui Gh. D. Comănescu, care a căzut întocmai ca un brad uriaș, făcând să se zguduie văile până în depărtare... Activitatea desfășurată de defunct, la propășirea Băncii Populare „Gilortul”, al cărei funcționar

† Gh. D. Comănescu

timp de 20 de ani a fost, fiind unul dintre cei mai buni elevi ai lui Matache Brezulescu; realizările sale - ca primar - pentru dezvoltarea Novacilor, care este astăzi cea mai frumoasă și mai cercetată localitate din județul nostru; munca lui dezinteresată pentru biserică, școală, monument și pentru renumita șosea care leagă Novacii de Sibiu; cu un cuvânt pentru tot ce s-a făcut bun în Novaci, sunt mărturia că Gh. Comănescu are drept la recunoștința supraviețuitorilor, iar lacrimile ce se varsă sunt destul de justificate. Cortegiul, în frunte cu minunata fanfară - formată din săteni novăceni - s-a îndreptat spre cimitirul de lângă biserică nouă. Aici, după ce s-a făcut un lung serviciu divin, au cuvântat: preot Nicolae Săftoiu Pociovaliște, în numele Bisericii - pe care defunctul a servit-o ca un adevărat creștin - și Ilie Flitan, comandantul subcentrului premilitar Novaci, care a înfățișat activitatea lui Gh. Comănescu pe terenul economiei satului și întregii regiuni. În jalea celor de față, sicriul - care închidea trupul unui om de ispravă, - a fost coborât în pământ, în timp ce fanfara Novacilor îi cânta cântecul cel din urmă... Dumnezeu să-l odihnească! B.”

(„Gorjanul”, an XV, nr. 23-24
 din 30 iunie 1938, pag. 9).

Parastas:

„Sâmbăta trecută 21 ianuarie, îndurerării urmași au făcut parastasul de 6 luni de la moartea scumpului lor părinte și bunului nostru prieten Gh. D. Comănescu din com. Novaci. Dumnezeu să-l aibă în sfânta lui pază!”
 („Gorjanul”, anul XVI, nr. 3-4 din 24-31 ianuarie 1939, pag. 7)

Tribunalul Județului Gorj
Secția I a
Publicațiune de vânzare nr.
12521

Din 1939 Noiembrie 29

Domnul Ioan Giugiulan, învățător din comuna Novaci, jud. Gorj, în calitate de tutore dativ al minorilor defunctului Gh. D. Comănescu din aceeași comună, pe baza încuviințării data de domnul judecător tutelar al acestui Tribuna, prin Jurnalul Nr. 690 din 15 martie 1939, a cerut prin petițiunea înreg. sub nr. 28051/1939 a se da curs acestui Jurnal ce

Tribunalul prin încheierea nr. 14970 din 2 noiembrie 1939 a încuviințat de a se scoate în vânzare prin licitație publică averea imobilă de mai jos, rămasă de pe urma defunctului Gh. D. Comănescu, pentru ca din prețul ieșit la licitație, să cumpere pentru ceilalți doi copii, drepturile Valeriei Comănescu ce aceasta are în casele situate în comuna Novaci și care se află în indiviziune cu minorii numitului defunct. Averea ce urmează a se vinde e următoarea:

1. Jumătate din casele situate pe terenul ce se învecinează la răsărit cu șoseaua națională, la apus cu proprietatea minorilor Gh. Comănescu, la miazănoapte cu moștenitorii D-tru Popa Dumitru și la miazăzi cu Grig. Roibu.

2. Una bucată pământ, în fosta pepinieră a Băncii Gilortul vecină la răsărit cu șoseaua, la miazăzi cu Gh. Piliuță, la miazănoapte cu N. Vinereanu și apus cu Gh. I. Ciorogaru.

3. Una bucată pământ zisă la „Huluba”, cumpărată de defunctul Gh. Comănescu de la obștea Brezulescu, vecină la răsărit cu Victor Țivlea, la apus cu moștenitorii Ath. Popa Stan, la sud cu Al. Surupăceanu, iar la nord cu N. Rădulea.

Situată această avere, cele de la art. 1 și 2 în hotarul comunei Novaci, iar cea de la art. 3 în hotarul comunei Radoș, satul Aninișu, ambele comune în plasa Novaci, județul Gorj și asupra cărei averi după cum reese din referatul grefei acestui Tribunal, există următoarele grevațiuni:

1) Contractul de donație autentificat de Judecătoria Novaci sub nr. 469/1930 și transcris la Tribunalul Gorj, secția I-a, sub nr. 5410/1930, prin care defunctul Gh. D. Comănescu, a dăruit d-șoarei Valeria I. Fântână în urmă devenită soția def. Gh. D. Comănescu, jumătate din imobilul - casele cu locul lor - situate în com. Novaci. Vânzarea și adjudecarea acestor imobile, se va face în pretoriul Tribunalului Gorjiu, secția I, în ziua de 19 decembrie 1939, orele unu p.m. și următoarele, iar prețul de la care va începe licitația pentru imobilul de la art. 1 este de la suma de lei 50 000, pentru imobilul de la art. 2 de la suma de lei 20 000 și pentru cel de la art. 3 de la 12 000 lei. Sunt somați toți acei care ar pretinde vreun drept de proprietate, chirie, arendă, privilegiu etc. să arate Tribunalului pretențiunile lor, sub pedeapsa de a nu li se mai ține în seamă în viitor.

Dosar nr. 7602/1939

Prim președinte, (ss) S.I. Ciotor
Șef Portărel, (ss) I.A. Goga
(„Gorjanul”, anul XVI, nr. 47
din 13 decembrie 1939, pag. 6)

ION FLOREA

ÎNȘERARE

Mestecenii - lumânări masive, foșnesc deasupra strungilor în care rumegă oile cu clopotele năclăite de bronzul lunii.

Bătrânul se așază pe lespedeza sânnului, șuieră din degete să se convingă dacă îi răspunde din vale, de la șipot, câinele cel mai credincios.

O clipă cetinile își încetează șușuitul și cornul pădurarului își rostogolește vibrarea duioasă peste șoldul Parângului. Luna trece peste vârful său ca o mireasă pragul altarului. Moșului, care n-a mai trecut

demult prin sat, i-e dor de-o traistă de pere galbene, de struguri negri, zemoși și aromați, de o pălărie de prune pietroase și cărnoase, de un gât de țuică aromată și crâncenă care să-l fulgere în cerul gurii.

Adie vântul și moșneagul își pune drept căpătâi sub cap mâneca cojocului și adoarme legănat de îngerii pădurii și zbenugiala șipotelor de argint. Un buștean de carpen putred în care și-a făcut loc o iască scăpărată de un amnar, luminează bezna ca o medalie fermecată prinsă de glezna pădurii.

Pictor - ION VĂILEANU

Prof. univ. dr. NICOLAE VINȚANU

Din însemnările unui inspector școlar

Fiecare dintre noi se pare că visăm cu ochii deschiși la ce a fost și ce va fi. Psihologii ne spun că ideile și trăirile noastre din trecut sunt și ele într-o frământare continuă. O astfel de memorie, ca să îi zicem așa, adesea umple viața cu un conținut cât mai bogat.

Reflecția de mai sus mi-a apărut deunăzi, când răsfoiam niște manuscrise vechi. Am dat peste un carnetel în care erau trecute însemnări de la inspecțiile școlare, din perioada în care am fost la Ministerul Educației sau la inspecția de grad. Răsfoind agale foile îngălbenite de vreme, descopăr ceva pe care îl uitasem. Este vorba de o inspecție la clasa a doua, la o școală din capitală.

La prima oră de inspecție a fost o problemă de aritmetică, cifre, volume, lungimi etc. Totul a decurs normal, elevii vioi, bine mobilizați pentru activitățile multiple. Ce mai încoace încolo, gimnastica minții, așa cum a fost denumită matematica dintotdeauna. Dar lumea e compusă din multe milioane care au nu numai o cantitate, ci și calitate. Matematica ia doar aspectul cantitativ, fără să țină seama de calități. În istoria matematicii, pe la 1915, s-a afirmat că doar cantitatea, fără să aibă vreo legătură cu calitatea, este chiar o gimnastică a minții. Pentru a înțelege lumea reală este

nevoie de mult mai mult, respectiv cantitatea și calitatea.

La a doua oră, a fost ceva despre științele naturii. Învățătoarea a plecat de la concretul zilnic din care elevii se hrăneau. A fost o întrebare „ce ați mâncat voi azi de dimineață?”. Unii au zis că roșii cu brânză și pâine, alții că n-au mâncat deloc, părinții lor dându-le bani să își ia ce vor ei. S-a iscat o discuție în care o fetiță a spus că „la noi este numai lapte de alimentară”. Isteața învățătoare a mai întrebat dacă „voi mai mâncați ouă de la alimentară?”. Fetița a răspuns că da. Până la urmă, cu toții au ajuns la concluzia că vacile dau lapte și găinile dau ouă.

La o altă inspecție din Galați, am poposit într-o comună. Eram cu inspectorul de specialitate și toți ne arătau cu degetul. Ne-am dus la director, apoi am intrat într-o clasă. Când am intrat împreună cu învățătoarea, elevii spuneau că pe noi ne-au ales. Învățătoarea a făcut o scurtă introducere despre cum este viața la țară și apoi a pus niște întrebări: „cum se scoală săteanul dimineață?”, „ce face pe timpul zilei?” etc. Elevii au răspuns că părinții lor se scoală cu noaptea în cap, că nu stau mai deloc toată ziua. Pornind de la concretul dat, învățătoarea a pus o întrebare elevilor „cum mână bunicul vostru vacile la păscut?”.

Unii au răspuns că nu au vite, alții au răspuns că nu se zice în niciun fel ci doar le arată bățul. Un copil care nu spusese nimic până atunci se tot foia în jurul mesei. Învățătoarea l-a observat și îi adresează întrebarea anterioară. Copilul s-a uitat în toate părțile și după un timp spune că bunicul său mână vacile...și se oprește. Toți colegii așteptau să spună ceva. Cu capul plecat spune că bunicul lui mână vacile zicând „huo boalo!”. Copiii au izbucnit în hohote de râs, iar elevul s-a așezat în bancă rușinat, deși toți auziseră vorbele acestea, însă niciunul nu a spus-o.

Erau primele cuvinte din istoria literaturii care mânau vitele spre staul. Erau noțiuni, judecăți și raționamente, pe care cuvintele le cuprind. În felul acesta, învățarea cuvintelor de mai târziu se va face într-o amplă pregătire. Era pe vremea când s-au înființat cele 117 posturi de psiholog la centrele din țară. Se spera că în clasele primare să se apropie cât mai mult viața și cuvintele scrise sau vorbite. Aici este o realitate și cuvintele despre realitatea aceasta. Realitatea își continuă evoluția ei și abia apoi cuvintele vor însemna această evoluție, dar niciodată realitatea și cuvintele care o descriu nu se suprapun total.

Pensia, armă letală...

Urmare din pag. 4

Să cadă bine la alegeri. Bumerang! Alegerile următoare aveau să-l trimită pe decident în opoziție.

Legea a fost una bună. Baza de calcul la stabilirea pensiei era 62-64% salariul brut din ultima lună de activitate ori media salariului brut din ultimele șase luni, se acordau sporuri pentru activitatea în grupă, pentru anii de vechime peste stagiul minim prevăzut de lege, sporul de pensie suplimentară, condiția fiind ca pensia rezultată să nu depășească 100% din baza de calcul.

Legea 164/2001 a rezistat până în anul 2010 când este adoptată Legea privind sistemul unitar de pensii publice cu numărul 263/2010, numită Legea lui Boc, pensiile militare fiind integrate în acest sistem și recalculat potrivit contributivității echivalată cu vechimea în muncă și a veniturilor salariale brute care stabileau punctajul de pensie pentru fiecare. A fost cea mai dreaptă lege a pensiilor. Cum la noi tot ce este bun trebuie schimbat, sub guvernul Ponta se dă lege după lege pentru diverse categorii speciale, se revine și la pensiile militare și este adoptată Legea 223/2015, privind pensiile militare de stat, cu intrare în vigoare la 01 ianuarie 2016.

Arma pensii este de-acum mitralieră. Consecvența liniei politice de asumare a civililor asupra „pensiilor nesimțite” ale militarilor, legiuitorul aflat putere introduce în baza de calcul sporuri de 105% care, pentru pensionari mai vechi nu erau prevăzute ca element salarial, deși în activitate au ocupat aceleași funcții, astfel că la recalculare acestora li se scade pensia cu 30-40%, iar celor care urmau să se pensionezeze, adică cei pe care se poate bizui puterea li se dublează pensia, putând depăși salariul. În noiembrie 2015 guvernul Ponta cade, iar noul prim ministru, Dacian Cioloș, sperând că intră în grațiile pensionarilor civili, pune mâna pe arma pensiilor și mai lovește odată în pensionarii militari.

Până a nu intra în vigoare, Legea a fost modificată prin OUG 57/2015 cu intrare în vigoare la 11 dec 2015, pentru motivul, cităm din preambul: „...în textul acesteia există prevederi arbitrare în interpretare care pot determina diferențieri de tratament aplicabil pensionarilor...”. Vorbărie, spuză în ochii pensionarilor militari! Despre eliminarea inechităților, nici-o vorbă. Rezultatul? Aberații inimaginabile! Generalul Caba, comandant de corp de armată primește pensie mai mică decât șoferul său, subofiter, ca să dau doar un exemplu. Un haos total din care nu se mai înțelege cine-i superior în ierarhia militară: comandantul ori subalternii, ofițerii ori subofițerii etc. S-a întors armata pe dos!

Cioloș a plecat după numai patru luni și s-a instalat dictatura lui Dragnea, care-și schimbă prim miniștri ca pe ciorapi după propriile lui interese, doi pe an! Acum, să vezi! Arma pensii ia dimensiuni nucleare. Se dă Ordonanța Tudose (OUG 59/2017) care, prin termen ultimativ, 40 de zile, împinge în pensie pe toți care, funcție de vechimea minimă în sistem se pot pensiona pe legislația în vigoare cu beneficiile acelor sporuri care conduc la o pensie mai mare decât salariul. După acel termen, pensia nu mai poate depăși ultimul salariu. Păi, cine-i prost

să stea la muncă pe un salariu mai mic decât pensia? Să fi văzut veselie și chiote prin birouri de parcă se câștigase finala mondialului la concursul de prins hoți.

Efectul aplicării acelei OUG a fost un dezastru. Au fost devalizate instituții ce privesc securitatea națională, ordinea publică, magistratura etc. Au plecat în pensie militari, polițiști, magistrați etc., aflați la vârste de 40-50 de ani, adică atunci când ești în cea mai deplină potență profesională.

Generozitate? Prostie? Nu! Sabotaj pe față! Sau, având în vedere contextul în care se afla personajul D, mai degrabă interes mafiot. Mai ușor te descurci în fața unor învățăcei, decât a unor profesioniști când intri în conflict cu legea. Și iată cum arma „pensii” este utilizată nu doar pentru câștigarea puterii politice, ci și pentru menținerea la putere.

Ba mai mult, pe ochi și pe sprâncene, „cei valoroși” sunt reangajați a doua zi pe același post ca personal civil. Și așa chestorul Ciocoiu, 45 de ani, consilierul personal al lui Carmen Dan, ministru de interne, ieri (29 iunie 2017) primea doar salariu, a doua zi primește și salariu și pensie militară având aceleași atribuții de serviciu.

Da, dar să devalizezi instituțiile de siguranță națională, ordine publică și apărarea legii este o formă mascată de trădare națională.

Din toată această bătălie, militarii aflați anterior în pensie, au rămas în continuare discriminați. Nedreptatea i-a afectat psihic și fizic: Mulți au pierdut lupta cu viața pentru că vârsta și sănătatea n-a rezistat unor asemenea traume. Numai în primii patru ani după adoptarea legii 223/2015 au decedat 6.743 pensionari MAI. Admițând media de 1.700-1.800 decese pe an, de atunci încă cinci ani și vom avea 170-180.000 de pensionari uciși cu arma electorală „pensia”. O armată de oameni! Umilintă mai mare nici că s-a mai auzit. Am fost martorul unor procesiuni la marea despărțire când preoții, în cuvântul de apoi, afirmau că defunctul pleacă nemulțumit că a fost umilit, a fost pus în inferioritate față de statutul său militar.

Revenind în actualitate, văzând că la unii se pune masa, la alții nu, oameni fiind și ei, pensionarii militari și-au exprimat nemulțumirea nu atât cu recalcularea pensiei cât mai ales pentru nerespectarea legii privind actualizările prevăzute de lege.

Toate legile privind pensiile militare prevăd actualizarea pensiei funcție de soldele de grad/funcție cu cele ale personalului militar aflat în activitate. Ex: Legea 49/1995 „art 1 - Pensiile militare de stat... legii se actualizează în raport cu solda de grad a cadrelor militare în activitate...”; Legea 164/2001 „art. 48. (1) Cuantumul pensiilor militare se actualizează: a) ori de câte ori se majorează solda de grad și/sau solda funcției maxime ale cadrelor militare în activitate...”; Legea 223/2015 „art. 60. (1) Cuantumul pensiilor militare de stat se actualizează ori de câte ori se majorează solda de grad/salariul gradului profesional și/sau solda de funcție/salariul de funcție al militarilor, polițiștilor și funcționarilor publici cu statut special...”

Nici-una dintre aceste prevederi legale nu a fost abrogată și, tot astfel, nu a fost niciodată aplicată. De ce?, nu explică nimeni.

Ba da, ne explică mai marele peste militari Eduard Bachide. I-auzi: „actualizarea privește cadrele militare, nu pensionarii...”. Păi, să nu te cruțești!

Câte zile ai trăit matală pe câmpul de instrucție, ori în teatrele de operații militare, domnule sus pus? De câte ori ai pus matală masca pe figură să nu te asfixiezi la stingerea unui incendiu? Câți criminali, tâlhari și hoți ai prins matală, sau mai concret, ce știi matală despre Statutul cadrelor militare? Ce te îndreptățește să vorbești despre militari, vorbitorule neavenit?

Acum se discută de doi ani de nouă lege a pensiilor al cărei proiect nu l-a văzut nimeni, dar se vorbește din nou despre principiul contributivității. Proiecte peste proiecte, unele trecute chiar prin senat, avizări și neavizări, povești de adormit copii! Dacă va ieși ceva, vom vedea, dar în mod sigur nu toți pentru că ne vom mai răi. Știm, și nu greșesc, că discuțiile se vor amplifica tot în preajma următoarelor alegeri că cele de anul acesta sunt deja pe tabletă.

Ca toți pensionarii, și pensionarii militari și-au prezentat nemulțumirea uzând de forme legale de protest, iar când au ieșit în stradă au fost catalogați ca fiind nesimțiți, cu trimitere la pensia noastră „nesimțită”. Cât de nesimțiți suntem noi și cât de mult glonțul scos pe țevă, a se citi gura primului ministru, va lovi în noi sau va fi bumerang, încercăm să demonstrăm cu cărțile pe masă.

Pe nedrept, pensiile militare sunt asimilate pensiilor speciale. Bugetul pensiilor speciale, care privesc aproximativ 9.500 de pensionari: magistrați, grefieri și personal auxiliar, funcționari parlamentari, piloți ai Aviației Civile, diplomați și foști angajați ai Curții de Conturi acoperă 85% din bugetul de pensii a celor cca 97.000 de pensionari MAI? Aplicând regula de trei simplă, obținem raportul: un pensionar special primește cât 58 de pensionari militari MAI.

Unde e nesimțirea, Domnule Prim Ministru?

Prin efectul domino, lovind în părinți, lovești și în copii. Domnul MC i-a făcut nesimțiți pe cei de la SPP care-l duc și-l aduc cu mașina în fiecare zi de acolo de unde vrea până acolo unde are treabă sau merge să se închine, să se distreze, să se pupe cu lumea, pe cei de la STS care îi asigură legăturile telefonice și securitatea convorbirilor, a corespondenței etc., pe cei de la SRI care-l asigură de stabilitate în țară, pe cei de la SIE care îi explică pe înțelesul său cum și ce se întâmplă prin lume...pe la ucraineni, pe la israelieni, pe la americani, pe pompierii, cei care astăzi, ca în fiecare zi, se luptă în cu incendiile din munți, de pe câmpii, când ard casele oamenilor etc., pe cei de la ISU care, în caz de cutremur, de inundații, explozii și alte catastrofe sunt primii în focul luptei să salveze vieți omenești, pe jandarmii ăia gata oricând să intervină pentru potolirea revoltelor sociale ori stau de paza în fața guvernului să nu năpustească nemulțumii, pe polițiștii de la frontieră care împiedică să intre în țară teroriștii ăia răi, drogurile și mărfurile de contrabandă, pe polițiștii ăia nesimțiți care nu dorm noaptea lângă familie ca să prindă tâlhari, criminali, hoți, că au umplut penitenciarele până la refuz, pe

polițiștii de la penitenciare care-i păzesc pe interlopii și bandiții condamnați să nu scape iarăși în porumbi, pe polițiștii care, fie ploaie, arșiță sau ger, îi vezi în intersecții dând din mâini ca ventilatorul ca să asigure fluența în trafic că trece primul ministru și trebuie să ajungă la timp la guvern ca să se joace cu salariile și pensiile, pe polițiștii ăia care apără averile imbuibaților și liniștea săracilor, pe militarii ăia care veghează după avioanele sau dronele pe care le mai scapă rușii pe la noi etc.

Câți din lumea civilă îndeplinesc asemenea misiuni cu mare risc pentru viața lor. În care din textele jurământului parlamentarilor, membrilor guvernului, magistraților, alte profesii etc. există prevederea: „Jur să nu-mi preocupesc sângele și viața pentru a apăra pământul strămoșesc, independența și suveranitatea patriei?”

Bumerang cu gloanțe multe, domnilor! Cei aflați în activitate mâine vor fi și ei pensionari. Plângându-și necazul în familie, în cercul de prieteni, influențează mediul, imprimă o anume reacție de dezgust pentru viața militară care, în pensie, devin preșul pe care-și șterg politicienii cizmele. Influența în societate a militarilor, altădată respectați, a condus la neîncrederea în sistem. Nu mai merge nimeni la școlile militare, de poliție etc. Dovada, prezența la admiterea în școlile militare, de poliție etc., este atât de scăzută încât nu se mai completează locurile, de concurență nici nu mai vorbim. Unde mai sunt copiii aceia care doresc să urmeze cariera profesională a părinților?

Deși s-a renunțat la criteriile de selecție, mediile din liceu, de la Bac, la aptitudinile fizice, la o minimă verificare a mediului din care provine, părinți cu antecedente penale, unii infractori notorii, totuși locurile nu se completează. S-a ajuns la încadrări din sursă externă a unor tineri fără examenul de BAC. O să ajungem să menținem ordinea în stradă ori să capturăm interlopii cu pitici și nepalezii! Păi, la cât e de solid, asasinul din Brăila fuge cu 4-5 prichindei din ăștia în spinare.

Politica greșită în ce privește pensiile militare distruge sistemul de apărare. Distruge încrederea în profesia de militar, polițist etc. Bumerangul nu-l va lovi doar pe cel care a scos porumbelul din gură, bumerang va fi și pentru Domnul general Ciucă, predecesorul prim ministru care, aflat la butoane pe tot timpul legiferărilor discreționare de care vorbeam, ca prim ministru peste jumătate din legislatură, n-a schițat un gest să rezolve aceste inechități, să pună în aplicare actualizările etc.

Invocăm patriotismul și eroismul militarilor români de-a lungul istoriei, dar nu ținem seamă de jertfa lor, sacrificiile și eforturile făcute. Se străduiesc politicienii să elimine pensia militară considerând-o a fi una specială, dar de când pensia militară este o pensie specială? Este pensie militară și atât. Pensia militară în România a fost instituită de Domnitorul Alexandru Ioan Cuza, nu de Ceaușescu, așa cum spune domnul Prim Ministru, pensii militare există în toate țările, iar pensionarii din țările NATO se bucură de privilegiu care le asigură un trai liniștit pe măsura serviciului prestat. Și, o întrebare nesimțită: noi suntem membri NATO sau nu?

Iată de ce politica folosirii pensiei ca armă electorală este mai degrabă politica orbului, ba voci numeroase o numesc politica apocalipsei!

La început de octombrie spre Râncea

Reașul Novaci, județul Gorj, este una dintre cele mai pitorești localități din această parte de țară. Situat la poalele munților Parângului pare un ținut binecuvântat de Dumnezeu. Natura a înzestrat aceste locuri cu de toate: aer curat, apă, peisaje care picură emoții în suflete, oameni harnici și curați la vorbă și port.

Aici, sub streășina Parângului, din vremuri îndepărtate, s-a întemeiat o așezare omenească favorizată de natură, având în vedere că muntele i-a oferit dintotdeauna omului cele necesare viețuirii. Munții aceștia, la poalele cărora s-a constituit comunitatea novăceană sunt plini de viață românească. În ei suie, coboară și se încrucșează cele mai numeroase și vechi drumuri de transhumanță. Pe culmile lor se răsață vara întinse și bogate pășuni alpine.

Novaciul a avut și are șansa să se dezvolte și mai bine prin valorificarea imensului potențial turistic de care dispune, având în vedere că de aici pleacă DN 67 C, Drumul Regelui sau Transalpina care traversează munții până la Sebeș și că în apropiere se găsește Stațiunea montană Râncea.

Cu aceste gânduri, profitând de timpul frumos, am plecat la început de octombrie 2024 spre Râncea, cu scopul de a rememora informațiile lăsate de înaintașii noștri despre istoricul și evoluția Stațiunii Râncea. Îmi place să o numesc stațiune, deși nu are un asemenea statut, dar așa o vedeau înaintașii noștri la început de secol XX.

Am parcurs cei 18 km în liniște: este o perioadă când turismul montan este în scădere până va cădea prima zăpadă favorabilă practicării sporturilor de iarnă. Am traversat Râncea de la un capăt la celălalt, apoi am coborât pe Cracul Râncii pentru a vedea ce a mai rămas din fostele cabane construite prin anii '30 de Banca Populară „Gilortul”. Se știe că prin anii '30, Banca Populară „Gilortul” a construit 6 cabane cu câte 5 camere fiecare în muntele Râncea, proiectul aparținând lui Dumitru Brezulescu, pus în aplicare de cei care i-au urmat la conducerea băncii.

Încă din acei ani, Râncea devenise căutată de turiști, unele statistici arătând că în anul 1934, Râncea fusese vizitată de 1.052 turiști.

Interesul de a vizita aceste frumoase locuri a dus la decizia Ministerului Muncii,

Sănătății și Ocrotirilor Sociale nr. 54.222 din 24 august 1935, prin care comuna Novaci „se recunoaște ca localitate climatică cu toate drepturile și îndatoririle prevăzute în legi și regulamente privitoare la instituțiile hidrominerale și climatice”, decizie publicată în Monitorul Oficial nr. 216 din 20 septembrie 1935. Meritul principal în declararea comunei Novaci Stațiune Climatică revine primarului Gheorghe D. Comănescu, cel care a făcut repetate demersuri la Ministerul Muncii și Ocrotirilor Sociale.

La 7 august 1936, Prefectura județului Gorj a cerut de la Banca Populară „Gilortul” o suprafață de 1.000 m. p. în muntele Râncea, unde Oficiul Național de Turism a construit o cabană cu 13 camere în valoare de 1.400.000 lei, arhitect fiind Julius Doppelreiter.

De asemenea, Banca Populară „Gilortul” a mai donat la 18 mai 1937 Oficiului de Educație și Îndrumare a Tineretului Român 2.500 m. p. în muntele Râncea, iar la 8 decembrie 1938 o suprafață egală a primit și organizația de tineret „Straja Țării”.

Instaurarea comunismului în România și naționalizarea băncilor în 1948 a dus la trecerea în proprietatea statului a bunurilor mobile și imobile ale Băncii Populare „Gilortul”, inclusiv a Stațiunii Râncea.

A urmat o perioadă în care nu s-a făcut mai nimic pentru dezvoltarea

turismului în Râncea, pentru valorificarea imensului potențial turistic al întregii zone.

După Decembrie 1989, organele administrative județene și locale și-au îndreptat atenția asupra dezvoltării și valorificării turismului în întreaga zonă. Așa au apărut sute de cabane, pensiuni, case de vacanță, hoteluri, iar turismul a luat o amploare fără precedent, rivalizând cu Valea Prahovei și alte zone turistice de mare importanță din țară. Aș putea spune că polii turismului s-au mutat pe Transalpina după modernizarea întregului tronson al

odinioară era o biserică unde se cununa păstorii și băcițele care „se luau din nedeie”. Apoi, din Vârful Păpușii, privirea îți fuge către cele două Muntinuri, Mare și Mic, spre munții Latoriței și mai departe.

Din Râncea până în Lotru turiștii străbat un tărâm mirific cu vârfuri ce par că străpung cerul, izvoare cristaline și peisaje ce uimesc la tot pasul.

Să revin însă la Râncea. Înaintașii noștri o vedeau ca o Perlă a Olteniei. Dincolo de modul haotic în care s-a construit, Râncea are mari șanse și trebuie să devină o stațiune de interes național și internațional. Râncea trebuie să aibă statutul său; cât timp va fi împărțită între două localități, Novaci și Baia de Fier, la care se mai adaugă și o obște, lucrurile nu vor merge bine. Râncea a fost și trebuie să fie a Novaciului. Înaintașii noștri, cei care au gândit înființarea Stațiunii montane Râncea la început de secol XX, i-au spus Râncea și nu altfel și cu toții au fost novăcenii.

Având în vedere că se preconizează unele schimbări administrativ-teritoriale și s-ar putea să ne pierdem statutul de oraș, trebuie gândit foarte serios la demararea unui proiect de înființare a Stațiunii Montane Novaci-Râncea.

CONSTANTIN DĂRVĂREANU

OCTOMBRIE

*Cad frunzele, foșnind ușor
Desprins de pe ramuri
Și stropi de ploaie vin în zbor
Lipindu-se de geamuri.*

*Codrul jalnic, a ruginit,
Zănoaga e pustie,
Iar satul tace amorțit
Sub ceața fumurie.*

*Vin stoluri corbii, croncănind,
Cobind a frig și pradă,
În munți, departe, vezi sclipind
Părtales de zăpadă.*

*Cad frunzele, subtil zburând
De brumă-ngălbenite,
Eu parcă le aud plângând
Sub geamuri risipite.*

ION FLOREA

COLEGIUL DE REDACȚIE:

Constantin DĂRVĂREANU, redactor șef
Nicolae VINȚANU, redactor șef adj.

Alina ȚICU, redactor

Cristian GRECOIU, redactor

Tel. 0744 656 726, e-mail: darvareanu@yahoo.com

NOVĂCEANUL

Publicație lunară tipărită cu sprijinul
Primăriei și Consiliului Local Novaci
și al obștilor de moșneni din Novaci,
Pociovaliștea și Cernădia

Pre-press & print:

Tipografia
ProdCom

S.C. TIPOGRAFIA PROD COM S.R.L.
Târgu-Jiu, Gorj, str. Lt. Col. Dumitru Petrescu, nr.20
Tel. 0253-212.991, Fax 0253-218.343
E-mail: tipografia.prodcom@gmail.com

Tehnoredactare: RODICA TEIȘI